82

23

ISSN 2454-3292

International Registered and Recognized
Research Journal Related to Higher Education for all Subjects

INDO WESTERN RESEARCH JOURNAL

(UGC Approved, Refereed & Peer Reviewed Research Journal)

Year - VI, Issue - XI, Vol.- II Impact Factor 6.10 (GRIFI) Sept. 2019 To Feb. 2020

Arts, Commerce & Science College
Reg.No. 2/12883
Estd. June - 1998
Tal.Gadhinglaj. Dist.Kolhapur.
Gadhinglaj

IAP
INDO ASIAN PUBLICATION

EDITOR IN CHIEF

Prof. Dnyanraja Chighalikar

IAP Issue : XI, Vol. II IWRJ IMPACT FACTOR 6.10 ISSN 2454-3292 Sept. 2019 To Feb. 2020

INDEX

Sr. No	Title for Research Paper	Page No.
1	भारतीय बँकिंग क्षेत्रातील सुधारणा आणि आव्हाणे **डॉ. के.पी. वाघमारे**	1
2	भारतातील शेतमाल किंमत धोरण : एक दृष्टिक्षेप **डॉ. अनिलकूमार कृष्णराव वावरे, किशोर सुतार**	5
3	जलयुक्त शिवार अभियान आणि महाराष्ट्र शासनाची भूमिका **डॉ. जी.जी. गायकवाड**	10
4	कृषी पर्यटन आणि ग्रामीण विकास **डॉ. एम.आर. खोत**	14
5	जागतिक भात उत्पादन स्थितीचा अभ्यास **संभाजी शिवाजी सावंत**	18
6	आरोग्यदायिनी - सुजाता रायकर **डॉ. संगीता संपत पाटील**	21
7	२१ व्या शतकामधील सामाजिक समस्या व उपाय **डॉ. प्रतिभा सदाशिव देसाई**	25
8	शहरी भागातील नोकरदार स्त्रियांच्या समस्या व उपाय **अर्चना माने-केसरकर**	32
9	आजची बदलती जीवनशैली आणि मधुमेह **दिपाली विजय पाटील**	36
10	चांदी कारखानदार (उद्योजक) असोसिएशन, हुपरी : ऐतिहासिक आढावा **डॉ. सुप्रिया चंद्रशेखर खोले**	42
11	ऐतिहासिक बाणूरगड : एक अभ्यास **डॉ. आर. डी. निकम**	46
12	नरसिंगराव भु. पाटील यांचे सामाजिक कार्यातील योगदान **डॉ. एम. एस. कोळसेकर**	49
13	गडहिंग्लजचे नगराध्यक्ष एक ऐतिहासिक दृष्टीक्षेप (१९४३ ते २०००) **डॉ. सुरेश मारुती चव्हाण**	54

ARTS, COMMERCE & SCIENCE COLLEGE Reg.No. 2/12883 Estd. June - 1998 Tal.Gadhinglaj, Dist.Kolhapur. GADHINGLAJ

Sr. No	Title for Research Paper	Page No.
14	दलित चळवळीतील मंगलराव माळगे यांचे योगदान **प्रशांत प्रकाश कांबळे**	59
15	गडकोटांच्या जतन व संवर्धनातील दुर्गवीर प्रतिष्टानाचे योगदान **अश्विनी शंकर हिरीकुडे**	62
16	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या 'मूकनायक' वृत्तपत्राची शताब्दी : एक विश्लेषण **श्रीधर भाऊसाहेब शिंदे**	65
17	ज्ञान व्यवस्थापन व ज्ञान व्यवस्थापन संस्कृतीचे ग्रंथालयातील उपयोजन व सद्य:स्थितीतील आव्हाने **अनिल मा. सावरे**	69
18	मराठी भाषा आणि रोजगार **बसवराज बाबूराव मगदूम**	76
19	लोकसाहित्य आणि संस्कृती **डॉ. माधव मा. भोसले**	81
20	मंथन वडारी बोलीचे **अनिल लक्ष्मण कलकुटकी**	84
21	मराठीचे जागतिकीकरण **आर.ए. नेटके**	89
22	लोकसाहित्य **साधना सुखदेव जाधव**	93
23	साहित्य आणि समकालीनता **जयवंत शंकर सुतार**	97
24	प्रशासनिक मराठी भाषेचा विकास : एक अभ्यास **संतोष रंगराव शहापूरकर**	101
25	बोलीनिर्मितीची प्रक्रिया **आशालता नारायण खोत**	106
26	भाषेची सद्यस्थिति आणि आव्हाने **विजया महादेव पाटील**	110

ARTS, COMMERCE & SCIENCE COLLEGE
Reg.No. 2/12883
Estd. June - 1998
Tal.Gadhinglaj. Dist.Kolhapur.
GADHINGLAJ

IMPACT FACTOR 6.10
ISSN 2454-3292
Indo Western Research Journal (IWRJ)
Issue : XI, Vol. : II
Sept. 2019 To Feb. 2020
www.irasg.com

Research Paper 8 **Home Science**

शहरी भागातील नोकरदार स्त्रियांच्या समस्या व उपाय

अर्चना माने-केसरकर
गृहशास्त्र विभाग,
आर्टस, कॉमर्स, सायन्स कॉलेज,
गडहिंग्लज, जि. कोल्हापूर

प्रस्तावना :

आज भारतात महिला अनेक क्षेत्रात कार्यरत आहेत. राष्ट्रीय संस्था, शिक्षण संस्था, बँकींग क्षेत्रे, शासकीय कार्यालये, विमा कंपनी, वित्तीय संस्थामधुन महिला कार्यभार सांभाळताना दिसून येतात. याशिवाय स्वतंत्र व्यवस्थापनामध्ये देखील आपली ओळख दाखवली आहे.

महिला उच्च पदावर असो की कनिष्ठ पदावर, एक स्त्री म्हणून कामाच्या ठिकाणी त्यांच्या समस्या सारख्याच असतात. अशा स्त्रियांकडे पाहण्याचा समाजाचा दश्ष्टीकोन सारखाच असतो. आजच्या आधुनिक युगात अजूनही स्त्रियांना दुय्यम वागणूक दिली जाते. भारतासारख्या परंपराप्रिय व पुरूषप्रधान संस्कृतीत शहरी भागातील नोकरी करणाऱ्या स्त्रीयांना अनेक समस्यांना सामोरे जावे लागते. घर व नोकरी ही कसरत साधताना अनेक स्त्रियांवर अतिरिक्त ताण येताना दिसत आहे.

शोधनिबंधाची उद्दिष्टे :

१. शहरातील नोकरी करणाऱ्या स्त्रियांच्या समस्यांचा अभ्यास करणे.

२. शहरातील नोकरी करणाऱ्या स्त्रियांच्या समस्या व उपाय यांची चर्चा करणे.

गृहीतके :

शहरातील नोकरदार महिलांना नोकरी करत असताना कौटुंबिक, सामाजिक, मानसिक, शारिरीक, आर्थिक अशा विविध समस्यांचा सामना करावा लागतो.

संशोधनपद्धती :

तथ्यसंकलनासाठी द्वितीय माहिती स्त्रोतांर्गत पुस्तके व वेबसाईटसूचा अवलंब केला असून विश्लेषणात्मक संशोधन पद्धती वापरली आहे.

प्राथमिक स्त्रोतांर्गत मुलाखत या तंत्राचा वापर केला असून, नमुना निवड म्हणून १५

ARTS, COMMERCE & SCIENCE COLLEGE Reg. No. 2/12883 Estd. June - 1998 Tal. Gadhinglaj, Dist. Kolhapur. GADHINGLAJ

धडपड करावी लागते. शहरी भागात शाळेच्या शैक्षणिक फी, इतर कोर्सेसची फी यांच्यात असणाऱ्या स्पर्धांना तोंड द्यावे लागते. मिळत असलेल्या वेतनाचा योग्य विनिमय करावा लागतो. वेतनाचा विनीमय करत असताना तिच्या स्वत:च्या हस्तक्षेपापेक्षा घरातील इतर सदस्याचा निर्णय महत्वाचा मानावा लागतो. हे सर्व करून शाळेच्या स्पर्धात्मक वातावरणत स्वत:च्या मुलाचे अस्तित्व टिकवणे, सहभागी होणे या सर्वांचा नोकरदार स्त्रीयांना मानसिक ताण येतो.

५. आर्थिक समस्या :

घरकामाचा बोजा सांभाळूनही स्त्री नोकरीकडे वळते. ती घराला आर्थिक मदत मिळावी म्हणून घरसंसार, मुले इतर जबाबदाऱ्या सांभाळूनही संसाराला हातभार लावते. यातून तिची ओढाताण होत असते. तिचे योगदान घरच्यांनी समाजाने समजून घ्यायला हवे. यासाठी तिच्याकडे तिच्या कामाकडे सहानुभूति ने पाहिले पाहिजे. तसेच नोकरदार स्त्रीच्या वेतनातील काही अल्पसा भाग निदान तीने स्वत:च्या भविष्यासाठी ठेवावा असा घरातून आग्रह असावा. काही घरातून यासाठी प्रोत्साहन मिळते तर काही घरातून तिच्या वेतनावर संपूर्ण अधिकार दाखवला जातो.

सारांश :

शहरी भागातील स्त्रियांना नोकरी करताना कौटुंबिक, सामाजिक, आर्थिक, मानसिक, शारीरिक अशा विविध समस्यांना सामोरे जावे लागते. अशावेळी स्त्रियांना कुटुंब व समाजाकडून सहानुभूती, आर्थिक स्वातंत्र्य, प्रसूती रजा, नोकरीची शाश्वती, कौटुंबिक आधार, योग्य वेतन, मानसिक स्वास्थ्य, पुरेसा आराम, कामाच्या ठिकाणी सन्मानजनक वागणुक, स्त्री प्रती आदराची भावना, महिलांची सुरक्षितता इत्यादी बाबतीत समाजात जागृती झाल्यास शहरी भागातील स्त्रियांची अनेक समस्यातून सुटका होऊ शकते व स्त्रीया पुरूषांच्या बरोबरीने काम करून एक समृद्ध समाज परिणामी समृद्ध देश बनू शकतो.

संदर्भ सुची :-

१. www.maayboli.com.node नोकरदार स्त्रिया : आजार आणि सामना, ७.३३ p.m.

२. www.loksatta.com> करिअर वश्त्तांन, महिलांची समस्या सोडविणारे संशोधन, ७. २४.p.m.

३. www.maxmaharashtra.com ग्रामीण महिलांच्या मूलभूत समस्या आणि उपाय, ७.३८ p.m.

४. मालसे मिलिंद, शोधनिबंधाची लेखन पद्धती, लोकवाङमय गृह प्रकाशन, मुंबई, २०११.

५. डॉ लीला गोविलकर, निबंध मालिका निवडक मराठी निबंध, के सागर पब्लिकेशन्स, पुणे, २०१४.

ARTS, COMMERCE & SCIENCE COLLEGE Reg.No. 2/12883 Estd. June - 1998 Tal.Gadhinglaj, Dist.Kolhapur. GADHINGLAJ

I/C. PRINCIPAL
Arts, Commerce & Science College
Gadhinglaj, Dist. Kolhapur.